

15 MEI 2016 – PINKSTEREN

EERSTE LEZING

HANDELINGEN DER APOSTELEN 2, 1-11

Toen de dag van Pinksteren aanbrak, waren allen bijeen op dezelfde plaats. Plotseling kwam uit de hemel een gedruis alsof er een hevige wind opstak en heel het huis waar zij gezeten waren was er vol van. Er verscheen hun iets dat op vuur geleek en dat zich, in tongen verdeeld, op ieder van hen neerzette. Zij werden allen vervuld van de heilige Geest en zij begonnen te spreken in vreemde talen, naargelang de Geest hun te vertolken gaf.

Nu woonden er in Jeruzalem joden, vrome mannen die afkomstig waren uit alle volkeren onder de hemel. Toen dat geluid ontstond, liepen die te hoop en tot hun verbazing hoorde iedereen hen spreken in zijn taal. Zij waren buiten zichzelf en zeiden vol verwondering:

„Maar zijn al die daar spreken dan geen Galileeërs? Hoe komt het dan dat ieder van ons hen hoort spreken in zijn eigen moedertaal? Parten, Meden en Elamieten, bewoners van Mesopotamië, van Judea en Kappadocië, van Pontus en Asia, van Frygië en Pamfilië, Egypte en het gebied van Libië bij Cyrene, de Romeinen die hier verblijven, joden zowel als proselieten, Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze eigen taal spreken van Gods grote daden.”

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE ROMEINEN 8, 8-17

Broeders en zusters,

Zij die zelfzuchtig leven, kunnen God niet behagen. Maar uw bestaan wordt niet beheerst door zelfgenoegzaamheid, maar door de Geest, omdat de Geest van God in u woont. Zou iemand de Geest van Christus niet hebben, dan behoort hij Hem niet toe.

Als Christus in u is, blijft wel uw lichaam door de zonde aan de dood gewijd, maar uw geest leeft, dankzij de gerechtigheid.

En als de Geest van God, die Jezus van de doden heeft opgewekt, in u woont, zal Hij die Christus Jezus van de doden heeft doen opstaan, ook uw sterfelijk lichaam eenmaal levend maken door de kracht van zijn Geest, die in u verblijft.

Broeders en zusters, wij hebben dus verplichtingen, maar niet aan onszelf, om zelfgenoegzaam te leven. Als gij zelfzuchtig leeft, zult gij zeker sterven. Maar als gij door de Geest de praktijken van de zelfzucht versterft, zult gij leven. Allen die zich laten leiden door de Geest van God, zijn kinderen van God.

De geest die gij ontvangen hebt, is er niet een van slaafsheid, die u opnieuw vrees zou aanjagen. Gij hebt de geest van het kindschap ontvangen die ons doet uitroepen: 'Abba, Vader!' De Geest zelf bevestigt het getuigenis van onze geest dat wij kinderen zijn van God. Maar als wij kinderen zijn, dan zijn wij ook erfgenamen, en wel erfgenamen van God, tezamen met Christus, daar wij delen in zijn lijden om ook te delen in zijn verheerlijking.

EVANGELIE

JOHANNES 14, 15-16.23b-26

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen:

„Als gij Mij liefhebt, zult ge mijn geboden onderhouden. Dan zal de Vader op mijn gebed u een andere Helper geven om voor altijd bij u te blijven. Als iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord onderhouden; mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en verblijf bij hem nemen. Wie Mij niet liefheeft, onderhoudt mijn woorden niet; en het woord dat gij hoort, is niet van Mij, maar dat van de Vader die Mij gezonden heeft. Dit zeg Ik u terwijl Ik nog bij u ben, maar de Helper, de heilige Geest die de Vader in mijn Naam zal zenden, Hij zal u alles leren en u alles in herinnering brengen wat Ik u gezegd heb.”

Schriftlezingen
© Katholieke Bijbelstichting
Breda, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN C-JAAR

— Luc DEVISSCHER —

De geest in gewone taal

Met de belofte van toerusting met kracht van boven stukt het evangelie van Lucas niet (24, 49). Eerst in zijn tweede boek raken de leerlingen vervuld van de heilige Geest. Laten we in dit C-jaar – waarin de schrijver Lucas centraal staat – de lezing uit *Handelingen* lezen als was het evangelie.

Het gebeuren speelt zich af in een bovenzaal in Jeruzalem. De apostelen verblijven er in het gezelschap van enkele vrouwen, onder wie Maria, de moeder van Jezus, en diens broers. Ook de kersverse apostel Mattias is er bij. Ze zijn bijeengekomen om het joodse pinksterfeest te vieren. Die feestdag wordt gevierd op de vijftigste dag of zeven weken na de paassabbat (zie Leviticus 23, 15-23). Het is een landbouwfeest bij de oogst van de eerste vruchten en een religieus feest rond de wetgeving op de Sinai.

Daar en dan gebeurt het. Uit de hemel komt een geluid als van een hevige windvlaag. Het vult het hele huis. Geraas en wind zijn aloude symbolen van Gods ongrijpbaarheid. De hoorervaring gaat over in een aanschouwelijk moment: er verschijnen vuurtongen die zich op ieder van hen neerzetten. Op deze pinksterdag ondergaat de restgroep van Jezus een wedervaring waarbij horen en zien vergaat.

Alles wordt sober geschilderd. Lucas blijft discreet en zelfs een tikkeltje terughoudend, in tegenstelling tot latere taferelen die we kennen uit de kunst. Let op het onooglijke, maar belangrijke woordje *alsof*. De schrijver suggereert veeleer dan exact te beschrijven wat er allemaal gebeurd zou zijn. Het wordt verteld *alsof* het zo geschiedde. „Bijbelse auteurs *alsen* meestal”, hoorde ik exegeet Wilfried Rossel ooit zeggen. Ze blijven schroomvol aan de rand van het mysterie staan. Het vreemde verschijnsel heeft wel als effect dat alle aanwezigen vol geraken van de heilige Geest en daardoor in een andere tongval beginnen te spreken. Wanneer de Geest komt, palmt hij volledig in. Hij wordt een radicale bezetenheid in mensen.

De groep rond Jezus wordt meegesleept in een extatische lofprijzing. Volgens ingevingen van de Geest drukken ze zich uit in onverstaanbare bewoordingen en klanken. In opperste geestverrukking worden zelfs de taalregels doorbroken. Ze uiten een losgeslagen taal zonder betekenis. De scène speelt zich volledig binnenskamers af. Er is nog geen gehoor in Jeruzalem, alleen de lezer is getuige. Het 'jabedabedoe' werkt echter aanstekelijk en zoekt zich een weg naar buiten. De *glossolalie* of 'spreken in tongen' gaat over in een *xenoglossie* of 'spreken in talen'.

In Jeruzalem wonen er joden uit alle hoeken van de wereld. Ze zijn in Jeruzalem aanbeland na omzwervingen in vreemde gebieden. Ongetwijfeld zijn ze nog doordrongen van de cultuur en de taal van de volkeren bij wie ze hebben gewoond. Als ze het rumoer opvangen, ontstaat er verwarring omdat iedereen ook zijn eigen taal hoort spreken. De sprekers spreken één taal, maar de toehoorders horen ieder hun eigen landstaal. Geen onbegrijpelijke bewoordingen meer, maar een taal die iedereen verstaat: klaar, duidelijk en luid. De extase van de kleine groep in de binnenzaal krijgt erbuiten een universeel cachet. Joden uit alle volkeren onder de hemel maken mee hoe de vroege Kerk uitbreekt.

In de volkerenlijst staan drie namen van volkeren, negen namen van landen, de vermelding van Romeinen, joden en proselieten (dat zijn heidenen die Jood zijn geworden), Kretenzers (dat zijn westerlingen en eilandbewoners) en Arabieren (dat zijn oosterlingen en vastelandbewoners). De volkerenlijst is symbool voor de aanwezigheid van de hele wereld bij het uitstorten van de Geest en de eerste verkondiging van Gods woord. De opsomming van volkeren en landen volgt zigzaggend de lijnen van de toenmalig gekende wereld. Ook Judea wordt vermeld. In dat gebied zal het christendom volgens *Handelingen* een niet te stuiten uitbreiding nemen.

Het eerste resultaat van de komst van de heilige Geest is een getuigenis over de grote daden van God. Ongetwijfeld zullen de eerste verkondigers geestdriftig gesproken hebben van de verrijzenis van de Heer Jezus. Dat is in elk geval de inhoud van de aansluitende toespraak van Petrus (zie *Handelingen* 2, 14-40) en het centrale thema van het tweede boek van Lucas. In dezelfde geest zal de verkondiging van het koninkrijk van God blijven weerklanken tot in het laatste vers van het boek: het uiteinde van de aarde.

Kom, heilige Geest!

• De commentaren op de Schriftlezingen zijn op Twitter te volgen via @DevisscherLuc
• Reacties welkom via luc.devisscher@ccv.be

LEZINGEN DOOR DE WEEK | Maandag 16 mei (Pinkstermaandag) Handelingen der apostelen 19, 1b-6a en Johannes 14, 15-17
• Dinsdag 17 mei: Brief van Jakobus 4, 1-10 en Marcus 9, 30-37
• Woensdag 18 mei: Brief van Jakobus 4, 13-17 en Marcus 9, 38-40
• Donderdag 19 mei: Brief van Jakobus 5, 1-6 en Marcus 9, 41-50
• Vrijdag 20 mei: Brief van Jakobus 5, 9-12 en Marcus 10, 1-12

Zaterdag 21 mei: Brief van Jakobus 5, 13-20 en Marcus 10, 13-16
• Zondag 22 mei (Heilige Drie-eenheid) Spreuken 8, 22-31 – Brief aan de Romeinen 5, 1-5 – Johannes 16, 12-15.
EUCHARISTIE OP RADIO | 15 mei, 10 uur, VRT Radio 1: Pinksterviering vanuit Abdij Keizersberg in Leuven.

EUCHARISTIE OP TV | 15 mei, 11 uur (!), VRT één: Pinksterviering in Eurovisie vanuit de Sint-Martinuskerk (parochie Sint-Antonius van Padua) in Sneek, in de Nederlandse provincie Friesland. Het Caecilia-koor en het koor Intermezzo staan onder leiding van Frits Haaze. Henk de Haan bespeelt het orgel.